

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМТВА»

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації
«Облік і податковий
консалтинг»

Саківської
Олександрі
Олександрівни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Августова Олена
Олександрівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. кафедри _____ О.В. Фоміна
« ____ » _____ 2021 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві**

Саківська Олександра Олександрівна

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи

Облік поточних зобов'язань підприємства

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3916

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «19» листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета Дослідження теоретико-методичних засад та практики обліку поточних зобов'язань підприємства. Обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення обліку поточних зобов'язань ПП «Аудиторська консалтингова компанія «Міжнародний Стандарт»

Об'єкт дослідження Процес обліку поточних зобов'язань

Предмет дослідження Теоретичні, методичні та практичні засади обліку поточних зобов'язань

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано
	-		
	-		

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Економічна сутність, визнання, оцінка та класифікація поточних зобов'язань

1.2. Нормативне регулювання обліку поточних зобов'язань

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. Організація та методика обліку поточних зобов'язань підприємства

ПП «АКК «Міжнародний стандарт»

2.1. Облік зобов'язань за короткостроковими кредитами банків

2.2. Облік поточної кредиторської заборгованості

2.3. Облік інших видів поточних зобов'язань

2.4. Звітність з поточних зобов'язань

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПП

«АКК «Міжнародний стандарт»

3.1. Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань

3.2. Удосконалення методики обліку поточних зобов'язань

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір теми ВКР	15.10.2020	15.10.2020
2.	Узгодження плану та оформлення завдання	31.12.2020	31.12.2020
3.	Подання статті на кафедру	02.06.2021	02.06.2021
4.	Вступ. Розділ 1	23.04.2021	23.04.2021
5.	Розділ 2	25.06.2021	25.06.2021
6.	Розділ 3. Висновки	08.10.2021	08.10.2021
7.	Подання роботи на кафедру	25.10.2021	25.10.2021
8.	Попередній захист	09.11.2021	09.11.2021
9.	Подання завершеної (переплетеної) роботи	29.11.2021	29.11.2021

7. Дата видачі завдання «30» грудня 2020 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ М.М. Бенько

9. Гарант освітньої програми _____ О.О. Августова

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ О.О. Саківська

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ М.М. Бенько

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Саківська О.О. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ О. О. Августова

Завідувач кафедри
обліку та оподаткування _____

О.В. Фоміна

« ____ » грудня 2021 р.

Зміст

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	6
1.1. Економічна сутність, визнання, оцінка та класифікація поточних зобов'язань	6
1.2. Нормативне регулювання обліку поточних зобов'язань	11
Висновки за розділом 1	15
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМТВА ПП «АКК «Міжнародний стандарт» ...	16
2.1. Облік зобов'язань за короткостроковими кредитами банків.....	16
2.2. Облік поточної кредиторської заборгованості	23
2.3. Облік інших видів поточних зобов'язань	30
2.4. Звітність з поточних зобов'язань.....	33
Висновки за розділом 2.....	36
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПП «АКК «Міжнародний стандарт»	38
3.1. Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань.....	38
3.2. Удосконалення методики обліку поточних зобов'язань.....	43
Висновки за розділом 3.....	45
ВИСНОВОК	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
Додатки.....	55

ВСТУП

Актуальність цієї теми полягає в тому, що будь-яке підприємство у процесі здійснення своєї господарської діяльності має відносини з кредиторами. Тому що кредиторська заборгованість є відокремленим елементом діяльності суб'єкту господарювання та характеризує фінансовий стан підприємства.

Зобов'язання за своєю суттю є залученими із зовнішніх джерел коштами, які дають можливість розширювати господарську діяльність підприємства, забезпечуючи при цьому зростання його прибутковості, а отже, й збільшення власного капіталу. Водночас на сучасному етапі розвитку економічних відносин безконтрольний ріст зобов'язань, особливо поточних, може загрожувати втратою підприємством його фінансової стійкості та платоспроможності. Тому перед суб'єктами господарювання гостро постають питання щодо обґрунтованості виникнення заборгованості, недопущення прострочення термінів її погашення або доведення заборгованості до стану безнадійної, правильного та достовірного її відображення в бухгалтерському обліку і звітності, здійснення контролю за виникненням і погашенням зобов'язань тощо.

Дослідженню питань обліку й аудиту поточних зобов'язань присвячено праці таких вчених: Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, Р.Е. Грачевої, З.В. Задорожного, Я.Д. Крупки, В.С. Леня, І.Я. Омецінської, І.В. Орлова, О.М. Петрука, Н. М. Проскуріної, М.Л. Пятова, В.С. Рудницького, Л.М. Янчевої та інших. Незважаючи на ґрунтовні дослідження науковців, нині недостатньо розробленими залишаються питання визнання поточних зобов'язань, відсутні загальні підходи до оцінки окремих видів поточних зобов'язань, мають місце розбіжності щодо їхнього трактування у правовому та обліковому полі, вимагає детального дослідження методика аудиту такої заборгованості тощо.

Важливими напрямками обліку поточних зобов'язань є вивчення джерел погашення короткострокових фінансових зобов'язань підприємства, вивчення стану поточних розрахунків з короткостроковими кредитами в банках,

розрахунків за короткостроковими позиками та інших поточних зобов'язань. Отже, дана тема є актуальною і має наукову новизну.

Мета дослідження полягає у теоретико-методичних засад та практики обліку поточних зобов'язань підприємства. Обґрунтування рекомендацій щодо удосконалення обліку поточних зобов'язань ПП «Аудиторська консалтингова компанія «Міжнародний стандарт»

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети сформульовано такі завдання дослідження:

- узагальнити сутність, визнання, оцінка та класифікація поточних зобов'язань;
- дослідити методику групування та визнання поточних зобов'язань;
- ознайомитися з обліковими регістрами, в яких відображаються дані про поточні зобов'язання;
- проаналізувати короткострокові кредити банку;
- вивчити методику та організацію обліку поточних зобов'язань підприємства у розрізі їх груп;
- дослідити облік поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та інших поточних зобов'язань;
- ознайомитися із звітність з поточних зобов'язань

Об'єктом дослідження виступає процес обліку поточних зобов'язань .

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних основ щодо оцінки, обліку і відображення в фінансовій звітності поточних зобов'язань ПП «АКК «Міжнародний стандарт».

Методи дослідження. За методологічну основу роботи було взято діалектичний підхід до вивчення і розкриття сучасного стану обліку та аудиту поточних зобов'язань. До основних загальнонаукових методів дослідження слід віднести діалектичний метод пізнання, логічний та структурно-функціональний методи. В процесі дослідження застосовувались методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу й синтезу, групування і порівняння, вибіркового обстеження, а також інші прийоми економіко-статистичного дослідження. Для

обробки даних було використано наступні методичні прийоми: документальна перевірка, узагальнення, огляд, індексний метод, метод рядів динаміки, коефіцієнтний аналіз.

Наукова новизна відповідно до мети і завдань полягає в розроблених пропозиціях, спрямованих на вдосконалення організації обліку поточних зобов'язань підприємств, а саме покращено розуміння поняття поточних зобов'язань та їхньої структури, покращено методику та організацію обліку поточних зобов'язань.

Структура та обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи викладено на 46 сторінках друкованого тексту. Робота містить 6 таблиць та 9 додатків. Список використаних джерел налічує 51 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Економічна сутність, визнання, оцінка та класифікація поточних зобов'язань

В сучасних умовах розвитку для забезпечення фінансової стабільності та розвитку суб'єкта господарювання, а також розвитку зав'язків між підприємствами виникає потреба у залученні залучення в оборот додаткового капіталу. Це супроводжує до формування зобов'язань, наявність яких за стабільних умов діяльності підприємства не погіршує фінансового стану суб'єкта, а їх розмір та динаміка свідчить про рівень взаємозв'язків з іншими суб'єктами підприємницької діяльності. Тому і виникає необхідність вірної класифікації та оцінки поточних зобов'язань.

На всіх підприємствах що здійснюють господарську діяльність незалежно від її напрямку можуть виникають зобов'язання перед контрагентами, працівниками, банками, за короткострокові та довгострокові кредити, учасниками та інше - всі ці зобов'язання є поточними.

Їх наявність зумовлює потребу у контролі за станом і рухом при виникненні зобов'язань. Через це виникає потреба в деталізації облікових даних за всіма видами зобов'язань у розрізі сум та строків погашення. Тому без вірної організації та формування обліку зобов'язань можливе пониження ефективності роботи підприємств. Одноставного погляду щодо формулювання поняття «поточні зобов'язання» немає, вчені застосовують різноманітні групи, поняття та терміни за темою дослідження. В частині поточних зобов'язань це такі групи понять: зобов'язання, заборгованість, розрахунки; короткострокові та поточні зобов'язання тощо [19].

Зазвичай це різні поняття того самого ж слова, що розтлумачують в довідниках та положеннях, економічних словниках чи наукових працях, але і в них є різниці, нащо здебільшого не зосереджуються. В результаті порівняння

критичного та аналізу поглядів вчених в різних сферах бухгалтерського обліку, економіки щодо розтлумачення понять «зобов'язання», «заборгованість», «розрахунки» раджу виокремити та переглянути їх з трьох розумінь поняття. (таблиця 1.1).

Згідно з НП(С)БО 11 «Зобов'язання» передбачено такі види зобов'язань: довготермінові, поточні, забезпечення, непередбачені зобов'язання, доходи майбутніх періодів [24].

Таблиця 1.1

Розмежування категорій «зобов'язання», «заборгованість», «розрахунки»

Ознака	Зобов'язання	Заборгованість	Розрахунки
1	2	3	4
Юридичне розуміння	Цивільні правовідносини, в силу яких одна сторона (боржник) зобов'язана здійснити на користь іншої сторони (кредитора) певну дію або утриматися від цієї дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його зобов'язань	Боргові зобов'язання	Різновид цивільних відносин, які виникають внаслідок вчинення платником дій, що спрямовані на здійснення платежу на користь іншої особи
Економічне розуміння	Зобов'язання організації перед контрагентами повинні розглядатися як статті його доходів, а зобов'язання контрагентів перед організацією - як статті його витрат	Грошові суми, які підлягають сплаті, але не сплачені	Грошові взаємовідносини, що виникають між організаціями по товарних і нетоварних операціях Бухгалтерська сутність
Бухгалтерське розуміння	Заборгованість підприємства, що виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють в собі економічні вигоди	Сума боргів належних фірмі (суспільству, компанії і т.д.) від фізичних або юридичних осіб, які виникли в ході господарських взаємовідносин з ними	Розрахунки за товарними операціями – безготівкові розрахунки за товарно матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуг чеками, акредитивами чи іншими розрахунковими документами; та розрахунки за нетоварні операції – безготівкові розрахунки, пов'язані з бюджетом і органами соціального, державного страхування та ін.

Джерело: [розроблено на основі [[25,44,47]

У процесі практичної діяльності ми розумієм, що зобов'язання можуть виникати у підсумку погоджених та підписаних договорів або відповідно до нормативних документів.[47]

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України, під зобов'язанням розуміють правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку [32].

Якщо розглядати зобов'язань із договірної сторони, то ст. 626 ЦК України регламентує цей аспект через призму поняття договору як домовленості двох або більше сторін, спрямованих на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Відповідно до визначення, договірні зобов'язання можуть бути односторонніми (одна сторона бере на себе обов'язок перед другою стороною вчинити певні дії або утриматися від них, а друга сторона наділяється лише правом вимоги без виникнення зустрічного обов'язку щодо першої сторони) або двосторонніми (правами та обов'язками наділені обидві сторони договору). [43].

У бухгалтерському обліку підприємства, поточні зобов'язання виникають не в момент підписання договору, а тільки після виконання однією із сторін передбачених у договорі дій (або бездіяльності), внаслідок яких в однієї сторони виникає заборгованість перед іншою. Причиною цього є неможливість одночасного виконання обома сторонами договору: на початок одна зі сторін виконує свої зобов'язання, внаслідок чого у неї є право вимагати компенсації за заборгованістю, а у іншої сторони виникає обов'язок сплати цю заборгованість. Тобто у бухгалтерському обліку підприємства, у першої сторони в складі господарських засобів з'являється актив у вигляді дебіторської заборгованості, а у другої сторони з'являється зобов'язання покрити цю заборгованість [16].

Саме через це, зобов'язання виникають у зв'язку існуючих (завдяки минулим операціям чи подіям) боргів підприємства чи внаслідок передачі

узгоджених активів чи надання послуг своєму контрагенту в майбутньому. Поточні зобов'язання можна охарактеризувати:

- визначеними економічними ресурсами (до повернення підлягають ресурси або їх грошовий еквівалент – залежно від умов договору);
- адресністю (ресурси повертаються позикодавцю або іншій третій особі за дорученням позикодавця);
- терміном погашення заборгованості;
- виплатами за використання ресурсів;
- штрафами та порушеннями договірних зобов'язань за термінами і сумами погашення заборгованості [15].

Важливим нормативним документом, який регулює порядок обліку та класифікації зобов'язань в Україні є НП(С)БО 11 «Зобов'язання». І відповідно до цього положення", поточні зобов'язання — зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

Відповідно з п. 10 НП(С)БО 11 «Поточні зобов'язання – зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.» [24]

Згідно до вимог цього стандарту, « Поточні зобов'язання включають:

- короткострокові кредити банків;
- поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- короткострокові векселі видані; поточні забезпечення;
- інші поточні зобов'язання.» [24]

Вірний відбір класифікаційних ознак забезпечує повному обсязі тлумачення інформації про заборгованість для цілей управління та аналізу.

Проте одної думки у критеріях поділу зобов'язань відсутня, оскільки на переважній більшості підприємств їх класифікують тільки з метою відображення у звітності, а звідси і не береться до уваги специфіка заборгованості.[49]

Найважливішим критерієм поділу зобов'язань є термін погашення, оскільки він є основою відображення зобов'язань у балансі та базою для дослідження. Статті пасиву балансу розміщені в порядку зростання термінів їх погашення. Групування зобов'язань за строком їх погашення, при формуванні структури пасиву балансу, неможливо уникнути. Дана класифікація має визначальне значення при оцінці платоспроможності підприємства за даними його фінансової звітності [15]. Адже, якщо при аналізі звітності господарюючого суб'єкта виходимо з припущення безперервності його діяльності, то, оцінюючи платоспроможність підприємства, зіставляємо найбільш ліквідні активи з короткостроковими боргами.

Зобов'язання виникають через існуючі (завдяки минулим операціям чи подіям) борги підприємства щодо передачі певних, активів чи надання послуг іншому підприємству в майбутньому.

Оцінка як складова методу бухгалтерського обліку має такі функції:

- вимірювання вартості об'єктів бухгалтерського обліку;
- визначення критеріїв визнання активів, капіталу, зобов'язань, доходів і витрат;
- створення якісних характеристик облікової інформації;
- інформаційне забезпечення оцінки менеджменту, фінансового стану та фінансового результату діяльності суб'єктів господарювання [15].

Поняття «оцінка» в ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» використовується у тлумаченнях принципу бухгалтерського обліку, сутності активів, зобов'язань, доходів і витрат, змісту облікової політики, а також фігурує у формулюванні принципів бухгалтерського обліку.[12]

Оцінка зобов'язань необхідна в процесі господарювання при надходженні та вибутті активів, а також при виникненні прав. Правила оцінки зобов'язань визначаються головним чином ПСБО 11 та за окремими видами зобов'язань:

- П(С)БО 14 «Оренда» – у зв'язку з орендою;

- П(С)БО 17 «Податок на прибуток» – відстрочені у зв'язку з податком на прибуток;
- П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність», П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – за операціями з пов'язаними сторонами;
- П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» – за операціями в іноземній валюті.

Наявність зобов'язань вважається звичайним станом будь-якого активного підприємства, тому що вони є підґрунтям відносин між суб'єктами господарювання. Обґрунтоване планування та впорядкування обліку зобов'язань сприяє укріплення договірної і розрахункової дисципліни, прискоренню кругообороту оборотних коштів, а отже, покращенню фінансового стану підприємства, а вірно розроблена стратегія управління зобов'язаннями слугує формуванню надійної і відповідальної репутації підприємства. [29]

При відображенні поточних зобов'язань в системі бухгалтерського обліку та в процесі їх аналізу, необхідно враховувати вплив їх трансформацій на реалізацію принципів обліку, що реалізуються на відповідних фазах життєвого циклу зобов'язань в процесі їх визнання, оцінки, зміни та припинення.

Оцінка зобов'язань має значну роль при складанні облікової політики підприємства. Застосування принципу обачності, що передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню сум визнаних зобов'язань, є важливим при оцінці зобов'язань. Згідно концептуальної основи складання та подання фінансових звітів окремі зобов'язання можуть здебільшого вимірюватися тільки із застосуванням попередніх оцінок [15]

1.2. Нормативне регулювання обліку поточних зобов'язань

Діючи на території України законодавчі акти, направлені на те щоб суб'єкти підприємницької діяльності для здійснення своїх функцій мали однакові умови, незалежно від організаційних форм та форм власності

підприємств мали однакові права, а також в однаковому праві відповідали за результати своєї діяльності.

ПП «АКК «Міжнародний стандарт»» в своїй діяльності керується нормативною базою: законами, указами, постановами, які регулюють відношення між державним керуванням і контролем та підприємствами усіх форм власності.

Метою нормативно-правового регулювання обліку поточних зобов'язань підприємства є встановлення єдиних вимог, норм, стандартів, правил, щодо формування достовірної інформації про здійснення всіх господарських операцій[14].

Правове регулювання обліку починається з основного закону України - Конституції і продовжується в інших законах, що розвивають і конкретизують її положення. Основний закон України закладає фундаментальні засади, на яких повинні будуватися конкретні правові норми, що визначають сферу, обсяги, межі фінансового контролю, організаційну структуру, повноваження, обов'язки контролюючих органів, форми і методи проведення контролю.

З метою всебічного розкриття сутності теми випускної кваліфікаційної роботи та глибокого вивчення і опрацювання поставлених завдань, в ході роботи було опрацьовано ряд інших законодавчих та нормативних документів, якими слід керуватися при здійсненні аналізу поточних зобов'язань підприємства. На даний час видано багато законів і нормативних актів стосовно діяльності підприємств, які розглянуті в додатку А.

Для регулювання поточних зобов'язань є ще багато інструкцій, листів, положень, постанов, наказів, рекомендацій, листів які описати в роботі повністю не можливо.

В цілому, проаналізувавши діючу нині нормативну базу, можна сказати, що вона потребує подальшого удосконалення, наближення до міжнародної практики та більшої узгодженості законодавчих актів між собою.

Реформи, які захватили в останній час сфери економіки потребують вивчення не тільки нормативних законодавчих актів, але і спеціальної

літератури. Для цього було опрацьовано ряд наукових та періодичних видань (додаток Б).

Підручник Грабової Н.М. і Добровського В.М. “Бухгалтерський облік у виробничих і торгівельних підприємствах” викладено для ознайомлення та дослуження студентами вищих економічних навчальних закладів з курсу “Бухгалтерський облік”. У другому розділі розглянуто питання методики і техніки обліку діяльності підприємств згідно з ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО і Планом рахунків[10]

Якісною його особливістю є не тільки те, що матеріал викладено відповідно до нових вимог, а й те, що наведено прямі посилання на відповідні пункти і статті законодавчих та нормативних актів. Багато цифрових прикладів із різних господарських операцій розкривають та уточнюють методи обліку поточних зобов’язань підприємств розгляну автором у підручнику. Підручники добре ілюстровані та містять велику кількість повних зразків оригінальних документів

Посібник для студентів вищих навчальних закладів Ткаченко Н.М. “Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України” має важливу значимість. Автор в ньому надає перелік основних законодавчих і нормативних документів з організації обліку поточних зобов’язань підприємства. В ньому деталізовано порядок розрахунків з постачальниками і їхнє документальне оформлення, основні бухгалтерські проводки та порядок складання журналу-ордеру №6 по розрахункам з постачальниками і побудову аналітичного обліку по рахунку 63 “Розрахунки з постачальниками і підрядниками” [41].

У підручнику «Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні» за редакцією Голови С.Ф. розділ 6 «Облік зобов’язань» присвячений правовим аспектам зобов’язань та їх відмінності в правовій та господарській практиці. Визначення, порядок оцінки, класифікація і облік зобов’язань висвітлено відповідно до НП(С)БО, взято до уваги також нинішні та перспективні потреби України, яка входить в економічний розвиток ринкових відносин [9].

Якісною його ознакою можна врахувати не тільки, що матеріал викладено

згідно до нових вимог, а й те, що викладено прямі посилання на відповідні пункти і статті законодавчих та нормативних актів. Наведено багато цифрових прикладів з різних господарських операцій, що розкривають і уточнюють методику і техніку бухгалтерського обліку поточних зобов'язань підприємства. Підручник добре ілюстрований і містить велику кількість заповнених зразків первинних документів.

У “Бухгалтерському фінансовому обліку” за ред.проф.Ф.Ф. Бутинець надав визначення зобов'язань (кредиторська заборгованість перед постачальниками), опис рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». У тому числі висвітлено розрахункові документи з кредиторами. Щодо аналітичного обліку, то слід зазначити, що переліку облікових реєстрів немає. У синтетичному обліку наведено лише перелік типових бухгалтерських проводок і розглянуто порядок складання журналу-ордеру №6 [26].

Серед наведених видань, посібник Ф.Ф.Бутинця має найбільш важливе практичне значення для вивчення і освоєння матеріалу, зокрема, з обліку поточних зобов'язань підприємства.

Зокрема у свою чергу іноземні вчені мають власний погляд на проблему та економічну суть поточних зобов'язань. А саме такі, як: Керміт Д. Ларсон, Джон Дж. Уайльд, Б. Чіапетта. І підручник «Основні принципи бухгалтерського обліку» це міцний фундамент, знання основних принципів. Там бухгалтерія зображена такою, якою вона є насправді: це мова поширення інформації про бізнес, життєво важливий компонент для будь-якого студента. [19, с.48].

Підручники висвітлюють практичні питання бухгалтерського обліку і надають конкретні думки та пропозиції для практикуючих бухгалтерів.

Серед статей періодичних видань слід обов'язково звернути увагу на газети «Податки & бухоблік», «Професійний бухгалтер», «Інтерактивна бухгалтерія», “Податки та бухгалтерський облік”, Періодичні видання "Все про бухгалтерський облік", “Дебет-кредит”, видавництво «uteka». Саме журнали своєчасно повідомляють про зміни в законодавстві та надають практичні рекомендації щодо уникнення порушень і штрафів. Публікують роз'яснення

офіційних держорганів щодо реальних і наболілих практичних питань, супроводжуючи їх ґрунтовними аналітичними коментарями

Висновки за розділом 1

В результаті проведеного дослідження встановлено економічну сутність поточних зобов'язань, різні класифікаційні ознаки за якими вони групуються. Детальна класифікація поточних зобов'язань надає можливість глибше розуміти їхню сутність, а також допомагає зовнішнім та внутрішнім користувачам отримувати різнобічну інформацію про зобов'язання з метою їх оптимізації. Потребує подальшого дослідження та ретельного вивчення питання оцінки поточних зобов'язань та відображення її в бухгалтерському обліку. У разі вирішення зазначених проблем з'явиться можливість знизити негативний вплив різноманітних факторів та створити основу якісної обліково-аналітичної інформації для ефективного управління підприємством та покращити в майбутньому фінансовий стан підприємства. Огляд нормативних актів, регулювання обліку поточних зобов'язань прямо чи опосередковано підтверджує недосконалість та багатоваріантність нормативно-правової бази. Тож можна сказати, що незважаючи на перехід до вдосконалення у методах обліку залишається багато невирішених проблем.

Проаналізувавши нормативно-правову базу та літературні джерела щодо обліку поточних зобов'язань, на можна зробити висновок, що в літературних джерелах питання обліку поточних зобов'язань підприємства розкриті достатньо повно але не досконало.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМТВА ПП «АКК «Міжнародний стандарт»

2.1. Облік зобов'язань за короткостроковими кредитами банків

Базовим підприємством, на матеріалах якого була написана робота є ПП «АКК «Міжнародний стандарт». Згідно статуту ПП «АКК «Міжнародний стандарт» створене 10.08.2010 року і діє у відповідності до Господарського Кодексу України та інших законодавчих актів України.

ПП «АКК «Міжнародний стандарт» має самостійний баланс, круглу печатку, кутовий та інші штампи, поточний рахунок в банку, інші реквізити необхідні для його діяльності.

Підприємство самостійно планує свою діяльність, визначає перспективи розвитку, виходячи з попиту на послуги і з необхідності забезпечення виробничого та соціального розвитку підприємства.

Більшу частину грошових коштів підприємство отримує від послуг, які воно надає. Оскільки ці кошти підприємство заробляє самостійно, вони називаються внутрішніми джерелами фінансування. Однак досить часто, власних джерел недостатньо підприємству для здійснення нормальної роботи. У зв'язку із цим підприємство необхідні кошти бере ззовні, переважно в борг. До таких запозичень і відносять кредити.

Банківські кредити є одним з видів активних операцій, пов'язаних із наданням клієнтам тимчасового використання коштів або прийняттям на себе зобов'язань щодо надання коштів на початку умов, зазначених у кредитному договорі. Основним завданням обліку кредитів банку є забезпечення вчасного і правильного складання та подання банку документації, що необхідна для отримання кредиту, контроль за цільовим використанням і дотриманням термінів користування кредитом. [16, с.58].

«Короткострокові банківські кредити – це сума поточних зобов'язань

компанії перед банками за кредитами, отриманими з початковим строком погашення протягом дванадцяти місяців з дати балансу [36, с.58]. Потреба в короткострокових кредитах у банків виникає у випадках тимчасових фінансових труднощах на підприємстві, що виникають у зв'язку з витратами на підприємстві та обігу і не забезпечені надходженням коштів у відповідному періоді.

Кредити надаються у відповідності до принципів банківського кредитування. Суб'єкт господарювання звертається до установи банку з короткостроковою позикою, для чого він надає групу документів, яку запросить банк для ідентифікації і підписання договору.

Кредитні відносини між позичальником ПП «АКК «Міжнародний стандарт» і банком кредитором здійснюються за договором позики, який передбачає: ціль позики; суму кредиту; термін погашення кредиту та плата за кредит (відсотки та комісія); забезпеченість кредиту; порядок надання та погашення кредиту; спосіб виставлення рахунків і періодичність виплати відсотків; права, обов'язки та відповідальність сторін кредитного договору.

Пасивний балансовий рахунок 60 “Короткострокові кредити” на «АКК «Міжнародний стандарт» призначений для реєстрації та узагальнення інформації про короткостроковий борг.

До рахунку 60 “Короткострокові кредити” належать :

601 “Короткострокові банківські кредити в національній валюті”, які призначені для узагальнення інформації про суми заборгованості підприємства перед банками в обмін на короткострокові кредити в національній валюті, отримані на звітну дату, виключаючи відсотки;

602 “Короткострокові кредити в банках в іноземній валюті”, спрямовані на узагальнення інформації про суми заборгованості підприємств від банків за короткострокові кредити, отримані в іноземній валюті на звітну дату, без урахування процентів;

603 “Відстрочені короткострокові банківські кредити в національній валюті”, які спрямовані на узагальнення інформації про суму поточної заборгованості перед банком в національній валюті, дата якої перенесена на

додаткову угоду;

604 “Відстрочені короткострокові банківські кредити в іноземній валюті”, які спрямовані на узагальнення інформації про суму поточної заборгованості в іноземній валюті в банку, дата перенесення якої на додаткову угоду;

605 “Прострочені кредити в національній валюті”, які призначені для узагальнення інформації про борг компанії за рахунок прострочених короткострокових кредитів у національній валюті;

606 “Прострочені кредити в іноземній валюті”, які призначені для узагальнення інформації про корпоративний борг у зв’язку з простроченими короткостроковими кредитами в іноземній валюті. [15]

Тому підтримую думку А.Т. Сафарової, щодо необхідності внесення змін до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в частині субрахунків до рахунку 60 «Короткострокові позики», а саме для відображення в обліку позик, отриманих від небанківських установ ввести субрахунки 607 «Короткострокові позики у національній валюті» та 47 608 «Короткострокові позики в іноземній валюті»; для обліку кредиту овердрафт – субрахунок 609 «Розрахунки за кредитом-овердрафт» [36, с. 12]

Аналітичний облік ведеться за позикодавцями (банками) в розрізі кожного кредиту (позики) окремо та строками їх погашення . Під сумою погашення згідно з П(С)БО 11 слід розуміти недисконтовану суму грошових коштів або їх еквівалентів, котру, як очікується, буде сплачено для погашення зобов’язання у процесі звичайної діяльності підприємства [25].

Крім того, для узагальнення інформації про стан розрахунків за поточними зобов’язаннями, переведеними з довгострокових, при настанні 66 строку погашення протягом дванадцяти місяців з дати баланс передбачений рахунок 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями» [15].

Підприємство не мало потреби залучати протягом останніх трьох років короткострокові кредити банків, тому розглянемо на умовному прикладі порядок відображення операцій, пов’язаних з отриманням і погашенням фінансового кредиту, в бухгалтерському обліку.

Приклад . Отримання і погашення короткострокового кредиту.

Підприємство 03.07.2020 р. отримало від банку кредит на купівлю запасів у розмірі 45 тис. грн. до кінця 2020 року під 25% річних. Відсотки за використання кредиту сплачуються останнього робочого дня поточного місяця та одночасно з кінцевим строком погашення кредиту. Кредит погашено 31.12.2020 р.

Спочатку розрахуємо суму відсотків, що підлягають сплаті щомісяця. Використовуємо формулу:

$$П = \Sigma \text{кр} \cdot С : 100\% : 365 * Д, \quad (2.1)$$

де П – сума відсотків за кредит;

Σ кр – сума кредиту;

С – відсоткова ставка за кредит, річних;

365 – кількість календарних дні у році;

Д – кількість календарних днів у місяці.

Провівши розрахунки, маємо можливість обчислити суми, які підприємство необхідно нарахувати та сплатити протягом дії кредитного договору, як це відображено в таблиці 2.1.

Нарахування і сплата відсотків та основної суми кредиту відображаються в бухгалтерському обліку проведення, що показані в таблиця 2.2.

Основною особливістю кредиту є виплата відсотків за його користування. Відсотки – це дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений термін коштів або майна [149].

Таблиця 2.1.

План погашення відсотків та основної суми короткострокового кредиту.

Термін спали	Відсотки	Сума основного боргу
31.07.2020	893,84(45000*25%:100%:365*29)	
31.08.2020	1146,56(45000*25%:100%:365*31)	-
30.09.2020	1109,59(45000*25%:100%:365*30)	-
31.10.2020	1146,56(45000*25%:100%:365*31)	-
30.11.2020	1109,59(45000*25%:100%:365*30)	-
31.12.2020	1146,56(45000*25%:100%:365*31)	45 000

Таблиця 2.2.

Відображення операцій з отримання і погашення суми короткострокового кредиту та відсотків за кредитом

№ з/п	Дата	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума
			Дебет	кредит	
1	03.07.2020	На поточний рахунок отримано короткостроковий кредит	311	601	45000
2	31.07.2020	Нараховано відсотки за користування кредитом за липень 2016 р.	951	684	893,84
3	31.07.2020	На фінансовий результат списано нараховані відсотки за липень 2016 р.	792	951	893,84
4	31.07.2020	Сплачено відсотки за користування кредитом за липень 2020 р	684	311	893,84
Нарахування і сплата відсотків за всі наступні місяці користування кредитом відображаються аналогічно					
5	31.12.2020	Погашено короткостроковий кредит банку	301	311	45000

Проценти за кредит відносяться в бухгалтерському обліку до складу витрат. За умови сплати податків до складу податкових витрат відносяться будь-які витрати, пов'язані з виплатою або нарахуванням процентів за борговими зобов'язаннями (у тому числі за будь-якими кредитами, депозитами) протягом звітного періоду, якщо такі виплати або нарахування здійснюються у зв'язку з веденням господарської діяльності платника податку [34].

Відповідно до П (С)БО 16 «Витрати», витрати на проценти (за користування кредитами отриманими, за облігаціями випущеними, за фінансовою орендою тощо) та інша витрати підприємства, пов'язані із залученням позикового капіталу, відносяться до фінансових витрат. Для обліку нарахованих відсотків за використання грошових коштів, отриманих у кредит, позичальник застосовує субрахунок 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» і здійснює нарахування відсотків згідно з умовами договору позики незалежно від події сплати відсотків. [34].

Згідно Плану рахунків та Інструкції про його застосування проценти за

кредити відображаються на субрахунку 951 «Відсотки за кредит», на якому ведуть облік витрат по нарахуванню та сплати відсотків за кредит. Субрахунок 951 «Відсотки за кредит» списується в кінці звітнього періоду на рахунок 79 «Фінансовий результат» [15].

Основним законодавчим актом, що регулює питання фінансового кредиту є Податковий кодекс України (ПКУ) [33].

Відповідно до пп. 14.1.258 ПКУ, фінансовим кредитом вважаються кошти, які надаються банком – резидентом або нерезидентом, кваліфікованим як банківська установа згідно із законодавством країни перебування нерезидента, котрі мають статус небанківських фінансових установ, згідно з відповідним законодавством, у позику юридичній або фізичній особі на певний строк, для цільового використання під відсоток. [33]

Відповідно до пп. 136.1.20 ПКУ, кошти або майно, залучені платником податку у зв'язку з отриманням фінансових кредитів від інших осіб кредиторів, а також повернення основної суми фінансових кредитів, наданих платником податку іншим особам-дебіторам, не включаються до доходу і не підлягають оподаткуванню. [33]

Також згідно з пп. 153.4.2 не включаються до складу витрат суми коштів у зв'язку з поверненням основної суми кредиту іншим особам кредиторам, а також із наданням кредиту іншим особам-дебіторам. Стосовно суми відсотків, сплачуваної кредитором, на підставі пп. 141.1 ПКУ, позичальник має право включити її до складу витрат. [33] Відповідно до вказаного підпункту склад витрат формується з витрати, пов'язаних з виплатою або нарахуванням відсотків за борговими зобов'язаннями (у тому числі за будь-якими кредитами, депозитами) протягом звітнього періоду, якщо такі виплати або нарахування здійснюються у зв'язку з веденням господарської діяльності платника податку.

Підприємство ПП «АКК «Міжнародний стандарт» планує на 2021р. відкриття кредитної лінії овердрафту.

Овердрафт – це короткостроковий вид фінансування, який дозволяє задовольнити потреби компанії в оборотних коштах, таких як: оплата праці

співробітникам; сплата податків; оплата товарів, роботи, послуги; здійснити інші термінові платежі.

Відкриття овердрафту дає клієнтам банку право сплатити платіжні вимоги, яка перевищує суму поточного рахунку, але знаходиться в межах встановленого ліміту.

За відкриття кредитної лінії підприємство зазвичай сплачує банку одноразовий платіж (комісію). І платить відсотки користування овердрафтом.

Надані банком послуги з відкриття кредитної лінії проводять у бухгалтерському записом Дт 92 Кт 685. Послуги банку потрапляють до адміністративних витрат згідно з п. 18 П(С)БО 16 «Витрати». Підтверджує ці витрати виписка банку.

Власне факт підписання договору на короткострокову кредитну лінію з певним лімітом іще не призводить до виникнення заборгованості, тому бухгалтерськими проведеннями його не відображають.

Утім, заборгованість за овердрафтом є заборгованість (зобов'язання) за короткостроковим кредитом банку. Відповідно, її варто відображати за кредитом субрахунку 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті». Таку заборгованість підприємство ідентифікує за банківською випискою на відповідну дату, у якій значиметься дебетове сальдо за поточним рахунком клієнта (для обліку підприємства-позичальника це буде кредитове сальдо за поточним рахунком). За наявності такого залишку у виписці бухгалтер робитиме кореспонденцію рахунків Дт 311 «Поточні рахунки в національній валюті» Кт 601.

Нараховані проценти за користування кредитною лінією відображають у фінансових витратах: Дт 951 «Відсотки за кредит» Кт 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками». Загалом такі проценти — це відсотки за позиками згідно з п. 27 П(С)БО 16 та П(С)БО 31 «Фінансові витрати», тому їх мають ураховувати у фінансових витратах. [28]

2.2. Облік поточної кредиторської заборгованості

Одним із джерел активів, що приваблюють господарський оборот, є кредиторська заборгованість, яка відображена у III-му розділі пасиву балансу "Поточні зобов'язання". Вона виникає через те, що під час господарської діяльності підприємства не завжди здійснюють розрахунки з юридичними і фізичними особами одночасно з відчуженням майна, виконанням робіт, наданням послуг, що призводить до виникнення певних зобов'язань перед постачальниками та іншими контрагентами господарських відносин. Виникла кредиторська заборгованість є різновидом комерційної позики і важливим важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства. [11,с.51]

Відповідно до НП(С)БО 11 "Зобов'язання", поточні зобов'язання — зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу. Згідно з п. 10 НП(С)БО 11 до поточних зобов'язань належать і довгострокові зобов'язання, що підлягають погашенню протягом 12 місяців з дати балансу.[25]

Поточна кредиторська заборгованість складається із заборгованості постачальникам за довгостроковими зобов'язаннями, за одержані від них товарно-матеріальні цінності, заборгованості перед бюджетом за податковими платежами, заборгованості з оплати праці і страхування, авансів покупців у рахунок майбутніх відвантажень та ін. [25]

Залежно від умов виникнення кредиторську заборгованість поділяють на допустиму і невинуватену. Допустимою вважають заборгованість перед постачальниками за акцептованими платіжними вимогами, непрострочену заборгованість перед бюджетом, позабюджетними платежами, зі страхування та інших поточних зобов'язань. Невинуватена кредиторська заборгованість охоплює усі види простроченої заборгованості підприємства перед постачальниками, банківськими установами, бюджетом, засновниками та іншими учасниками господарських відносин. Така заборгованість часто виникає внаслідок скрутного фінансового стану, коли відсутній достатній обсяг коштів

для платежів. Також вона може виникати через несвоєчасне оформлення і подання розрахунково-платіжних документів, допущені помилки у розрахунках.[39]

На досліджуваному підприємстві ПП «АКК «Міжнародний стандарт» відсутні на кінець операційного періоду довгострокові зобов'язання та забезпечення, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за одержаними авансами, розрахунками з учасника. Це може означати про те, що дане підприємство має можливість погашати свої зобов'язання протягом операційного циклу. Саме тому його кредиторська заборгованість представлена у вигляді поточних зобов'язань, до яких відносяться наступні види поточної кредиторської заборгованості: за товари, роботи, послуги; за розрахунками з бюджетом. Особливості яких ми далі розглянемо.

В сучасних умовах ринкової економіки мати заборгованість за придбані матеріальні цінності не є чимось надзвичайним. Вона виникає через різницю у часі між моментом постачання матеріалів та сплатою коштів за рахунками. Заборгованість по кредитах, що виникає за розрахунками з постачальника і підрядниками, слід ретельно контролювати, оскільки, з однієї сторони, вона забезпечує дає можливість використовувати тимчасові вільні обігові кошти, а з іншої – суттєва впливає на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Запізнення у розрахунках з постачальниками, порушення фінансової й розрахункової дисциплін, як правило, стає причиною виникнення значної кредиторської заборгованості. [35, с. 322].

Взаємовідносини підприємства зі сторонніми підприємствами, організаціями й установами за операціями, пов'язаними із придбанням (одержанням) товарно-матеріальних цінностей (далі ТМЦ), робіт і послуг відображаються на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» [43, с. 328].

Етапи та загальний порядок ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками наведено в додатку 3.

Розрахунки з постачальниками є кредиторською заборгованістю за товари,

роботи, послуги у випадках наступної оплати або іншого погашення зобов'язань. Коли відбувається здійснення передоплати то в бухгалтерському обліку виникає дебіторська заборгованість за авансами виданими. Щоб підвищити надійність постачання при виборі постачальника, необхідно враховувати багато умов, серед яких: цінова конкурентоспроможність (включаючи витрати на зберігання, транспортування і страхування); умови платежу; гарантійні строки; ремонт і після продажне обслуговування; відповідність продукції постачальника стандартам якості; можливість закупок безпосередньо у виробників або оптовиків; географічне місце розташування; основні види діяльності та фінансовий стан; виробнича потужність та обсяги випуску продукції за останні роки.

Основні документи, що видаються при оплаті заборгованості за товар (роботи, послуги), залежать від форми розрахункових операцій. Погашення заборгованості може здійснюватися як безготівковим, так і готівковим способом. Правила та форми безготівкових розрахунків за участю банків відображені в інструкціях України щодо безготівкових розрахунків у національній валюті. Безготівковий розрахунок здійснюється банком на основі паперових або електронних платіжних документів [11]

Для оцінки кредиторської заборгованості, відповідно до принципу обачності суб'єкта господарювання, має бути прийнятий метод облікової оцінки, який запобігає заниженню зобов'язань. Відповідно до цього принципу кредиторська заборгованість за товари, проекти та послуги обліковується за вартістю, зафіксованою в оригінальних документах на дату підтвердження.

При обліку кредиторської заборгованості за товари, проекти та послуги з точки зору оподаткування важливо визначити метод оцінки зобов'язань за операціями з пов'язаними особами. Це пов'язано з:– обґрунтування податкового кредиту з податку на додану вартість, що утворюється внаслідок придбання матеріальних цінностей (робіт, послуг); – обґрунтування величини витрат, що впливають на величину об'єкта оподаткування податком на прибуток.

До пов'язаних сторін належать особи, відносини яких визначають, що одна

сторона має можливість контролювати іншу сторону або мати значний вплив на фінансові та операційні рішення іншої сторони. Основним джерелом інформації для контролю розрахункових операцій є оригінальний документ.

Основним джерелом інформації для контролю розрахункових операцій є первинні документи. Розрахунок з постачальниками та підрядниками здійснюється за такими документами: накладних, рахунків, рахунків-фактур, актів приймання-передачі виконаних робіт, товарно-транспортних накладних і ін. Рахунки та накладні відносяться до прийнятих розрахункових документів.

Порядок обліку матеріальних цінностей від постачальника залежить від того, чи є розбіжності в фактичних даних, зазначених у документах постачальника, і вказується: одержання рахунку; коефіцієнт печатки «проставляється» на документі постачальника (якщо є немає різниці); акт прийняття матеріалу (якщо є різниця). [14, с. 324].

Первинні документи, що оформляються при оплаті заборгованості за товари (роботи, послуги), залежать від форми розрахункових операцій. Погашення заборгованості може бути шляхом безготівкових або готівкових розрахунків. Правила і форми безготівкових розрахунків, що провадяться за участю банків, відображені в Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті. [36]

Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) призначено рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». За кредитом вищевказаного рахунку показується заборгованість за отримані від постачальників чи підрядників матеріальні цінності (роботи, послуги), а за дебетом – погашення такої заборгованості.

Рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» має наступні субрахунки:

631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками», на якому ведеться облік розрахунків за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) з вітчизняними постачальниками та підрядниками;

632 «Розрахунки з іноземними постачальниками», який призначено для обліку розрахунків за отримані матеріальні цінності (роботи, послуги) з іноземними постачальниками та підрядниками;

633 «Розрахунки з учасниками ПФГ», на якому учасник промислово фінансової групи здійснює облік розрахунків за отримані від учасників ПФГ матеріальні цінності (роботи, послуги). [15]

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунку) на сплату. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги є монетарною статтею, у зв'язку з цим беруться до уваги при її обліку вимоги П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Облік будується таким чином, щоб розрахунки, які здійснюються у різних валютах, були відокремлені один від одного. Як уже зазначалось, в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку передбачено окремі субрахунки для відображення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги в національній валюті (субрахунок 631 – «Розрахунки з вітчизняними постачальниками») та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги в іноземній валюті (субрахунок 632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»). Таким чином, в залежності від виду валюти, до рахунку 632 мають бути відкриті субрахунки третього порядку. [15]

Унікальністю відображення в обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками є те, що укладення договорів постачання, купівлі-продажу, підяду тощо зумовлює виникнення юридичного зобов'язання, яке ніяк не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в балансі. Таке зобов'язання почне відображатися в обліку лише після того, як суб'єкти господарювання перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків і зобов'язання буде відповідати критеріям його визнання відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Підтримуємо з І.Я. Омецінською, що з метою узгодження правового й облікового законодавства юридичні зобов'язання перед постачальниками та підрядниками доцільно відображати на рахунку позабалансового обліку

042«Непередбачені зобов'язання» і в примітках до річної фінансової звітності. Юридичні зобов'язання стають реальними і відображаються в бухгалтерському обліку тільки при виконанні договору. В такому випадку їх потрібно виключити із позабалансового субрахунку 042 «Непередбачені зобов'язання» та відобразити на рахунках бухгалтерського обліку. Таке відображення заборгованості вплине на отримання обґрунтованої і правдивої інформації про борги підприємства [47, с. 265]. Регістром при журнальній формі обліку для поточних зобов'язань, в тому числі і кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, є журнал 3. До цього журналу відкриваються відомості аналітичного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками. Для цілей управління зобов'язаннями підприємства доцільно скласти аналітичну таблицю за видами кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками (додаток II).

На ПП «АКК» Міжнародний стандарт» облік розрахунків з постачальниками і підрядниками автоматизований. І оскільки підприємство не є виробничим, зобов'язання виникають підприємства зі сторонніми підприємствами, організаціями й установами за операціями, пов'язаними із придбанням товарно-матеріальних цінностей, робіт і послуг виникають для безперервного функціонування підприємства.

У п. 11 НП(С)БО 11 «Зобов'язання», затвердженого наказом МФУ від передбачено, що поточні зобов'язання включають, зокрема поточну кредиторську заборгованість за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток.[25]

В Україні податки і збори відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку обліковуються на рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами». Він для відображення операцій по розрахунках підприємства по усіх видах платежів у бюджет:

- 1) за податками, включаючи податки з працівників підприємства;
- 2) за платежами;
- 3) за субсидіями, дотаціях і інших асигнуваннях з бюджету;

4) за фінансових санкціях, що підлягають зарахуванню в бюджет. [32]

Зосередження багатьох різноманітних розрахунків такої важливості на одному рахунку, природно, призведе до найбільш детального опису податкових і платіжних розрахунків у розумних межах. Насамперед, це досягається шляхом відкриття окремих вторинних і третинних субрахунків, в яких не тільки обліковуються податки та платежі з фізичних осіб, але й обліковується база оподаткування фізичних осіб однієї категорії оподаткування, окремо податкові кредити та податкові зобов'язання, і набагато більше.

Проаналізувавши можна сказати що запропонованих у Плані рахунків 4-х субрахунків 64 рахунка очевидно не хватало: 641 «Розрахунки по податках»; 642 «Розрахунки по обов'язкових платежах»; 643 «Податкові зобов'язання»; 644 «Податковий кредит» [15]

За кредитом субрахунків 641 і 642 відображається нарахування зобов'язань у бюджет по податках і платежам, а по дебету — уже їх погашення, зменшення чи списання. Відповідно, кредитове сальдо показує заборгованість підприємства перед бюджетом, а дебетове — суму, що підлягає відшкодуванню підприємству з бюджету.

Проаналізуємо динаміку поточної кредиторської заборгованості ПП «АКК«Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки (Додаток Е)

Аналіз стану поточної кредиторської заборгованості ПП «АКК«Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки свідчить про поступове зростання загального розміру позичкового капіталу. Так у 2018 році порівняно із 2020 роком поточна кредиторська заборгованість зросла на 9,4 тис. грн(товари, роботи, послуги становила збільшилися на 6 тис.грн, а розрахунки з бюджетом на 3,4), або у відсотковому значенні на 88,68%. Після аналізу стану заборгованості доцільно дати оцінку її структури. Аналіз структури поточної кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання за 2018 – 2020 роки подано у Додатку Ж. Аналізуючи структуру поточної кредиторської заборгованості впродовж 2018 – 2020 років ПП «АКК «Міжнародний стандарт», можна зробити висновки, що у 2018 році питома вага поточної кредиторської заборгованості : за товари, роботи,

послуги становила 1,08%, а вже у 2019 і в 2020 роках спостерігається збільшення цього показника і становить 2,69 % та 3,33% відповідно, тобто у 2018 році порівняно з 2020 роком відбулося збільшення питомої ваги поточна кредиторська заборгованість : за товари, роботи, послуги на 2,25 пунктів.

Питома вага розрахунків з бюджетом у 2018 році становила 1,12%, а вже у 2019 і в 2020 роках спостерігається збільшення цього показника і становить 1,97 % та 2,62% відповідно, тобто у 2018 році порівняно з 2020 роком відбулося збільшення питомої ваги поточна кредиторська заборгованість : за товари, роботи, послуги на 1,5 пункти.

2.3. Облік інших видів поточних зобов'язань

Інші поточні зобов'язання у фінансовому бухгалтерському обліку – це категорії короткострокових боргів, які об'єднані у складі пасивів балансу. Термін “поточні зобов'язання” відноситься до статей короткострокового боргу, які фірма повинна сплатити протягом 12 місяців. До цього компанії додають слово “інші”, щоб описати ті поточні зобов'язання, які недостатньо значущі, щоб їх окремо визначити у власних рядках у фінансовій звітності, тому вони групуються разом як “інші поточні зобов'язання”.

В ПП «АКК» Міжнародний стандарт» згідно обліку та по прикладу 2020 року із розшифровки показника Балансу "Інші поточні зобов'язання" на початок року можна побачити його складову. "Інші поточні зобов'язання" на підприємстві включають у себе : сальдо на початок періоду по кредиті рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», сальдо на початок періоду по кредиті рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», сальдо на початок періоду по кредиту рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Для відображення поточних розрахунків з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги застосовують такі субрахунки до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

По кредиту рахунка 36 показують суми платежів, що надійшли на рахунки підприємства в банківських установах, до каси, та інші види розрахунків (Дт 30, 31 — Кт 36).

Кредитове сальдо на рахунку 36 характеризує наявність заборгованостей перед покупцями та замовниками. Оскільки у нашому випадку з більшістю своїх клієнтів підприємство працює по передплаті, то це сума ненаданих частково чи повністю послуг за отриманими платежами.

Якщо від покупців та замовників отримано передоплату, що відповідно до пп. 6.3 і 6.4 П(С)БО 15 попередньої суми оплати продукції (товарів, робіт, послуг) і авансової суми в рахунок оплати продукції (товарів, робіт, послуг) доходами не визнають. Для обліку такої заборгованості застосовують субрахунок 681 «Розрахунки за авансами одержаними». Щоб розрізнити аванси у гривні та в іноземній валюті, до субрахунку 681 відкривають відповідні субрахунки другого порядку.

Отримавши авансовий платіж, в обліку відображається проводкою: Дт 30, 31 — Кт 681. Після постачання продукції (товарів, робіт, послуг) підприємство показує погашення кредиторської заборгованості за авансами (Дт 681) у кореспонденції з кредитом відповідного субрахунку рахунка 36. Також по дебету субрахунку 681 відображають суми передоплати, повернені покупцям та замовникам, у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів. [49]

Проте ПП «АКК «Міжнародний стандарт» не використовує авансовий субрахунок 681, а показує такі аванси безпосередньо через субрахунок 361.

На субрахунку 377 "Розрахунки з іншими дебіторами" ведеться облік розрахунків за іншими операціями, облік яких не показує на інших субрахунках рахунку 37 "Розрахунки з різними дебіторами", а саме розрахунки за операціями, пов'язаними із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи), усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки.

Рахунок 377 дебетується на суми виданих працівникам позик, а також на суми нарахованих непрямих витрат в кореспонденції з рахунками обліку джерел

надання таких позик і з рахунками обліку грошових коштів, якими оплачуються непрямі витрати, а кредитується на суми погашення позик і суми нарахованих до сплати витрат звітного періоду, в кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів і з рахунками обліку непрямих витрат. Аналітичний облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами ведеться в розрізі дебіторів, по кожній окремо нараховану суму.[15]

На субрахунку 685 "Розрахунки з іншими кредиторами" ведеться облік операцій, що не передбачені для обліку на інших субрахунках рахунку 68 "Розрахунки за іншими операціями", тобто: з різними організаціями за операціями некомерційного характеру (учбовими та науково-дослідними закладами тощо); за іншими операціями. Цей субрахунок можна охарактеризувати, як "інше з інших". Усі розрахунки, що не знайшли своє відображення на інших субрахунках 68 рахунка, відображаються по субрахунку 685.

Аналітичний облік розрахунків з іншими кредиторами ведеться окремо за підприємствами, організаціями, установами та фізичними особами, з якими здійснюються розрахунки. [20]

Проаналізуємо динаміку інших видів поточних заборгованостей ПП «АКК «Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки (Додаток Е)

Аналіз стану інших видів поточних зобов'язань ПП «АКК «Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки свідчить про поступове падіння їх розміру. Так у 2018 році порівняно із 2020 роком інша поточна заборгованість зменшилася на 154,2 тис. грн, або у відсотковому значенні на 32,12%. Після аналізу стану заборгованості доцільно дати оцінку її структури. Аналіз структури поточної заборгованості суб'єкта господарювання за 2018 – 2020 роки подано у Додатку Ж. Аналізуючи структуру поточної заборгованості впродовж 2018 – 2020 років ПП «АКК «Міжнародний стандарт», можна зробити висновки, що у 2018 році питома вага інша поточна заборгованість становила 97,80%, а вже у 2019 і в 2020 роках спостерігається зниження цього показника і становить 95,34 % та 94,05%

відповідно, тобто у 2018 році порівняно з 2020 роком відбулося скорочення питомої ваги інша поточна заборгованість на 3,75 пунктів.

2.4. Звітність з поточних зобов'язань

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» в Україні, «фінансова звітність це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.»[12]

Метою складення фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, правдивою, неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності і фінансовий стан підприємства. Фінансова звітність повинна задовольняти інтереси користувачів юридичних і фізичних осіб, яким необхідна інформація про діяльність підприємства для прийняття управлінських рішень.

Стосовно теми кваліфікаційної роботи, то в ф.1 “Баланс” знаходять відображення розрахунки з кредиторами.

У рядку 500 Балансу відображеться сума поточних зобов'язань підприємства перед банками за отриманими від них позиками. Цей рядок Балансу формує кредитове сальдо субрахунків:

- 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
- 602 «Короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;
- 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті»;
- 604 «Відстрочені короткострокові кредити банків в іноземній валюті»;
- 605 «Прострочені позики в національній валюті»;
- 606 «Прострочені позики в іноземній валюті».

Перелічені субрахунки складають рахунок 60 «Короткострокові позики». На цьому рахунку, згідно з Інструкцією № 291, обліковують розрахунки в національній та іноземній валюті за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців від дати балансу, і за позиками, строк погашення яких закінчився. За кредитом рахунку відображають суми отриманих кредитів

(позик), за дебетом — суми їх погашення та переведення у довгострокові зобов'язання у разі відстрочки кредитів (позик).[48]

У статті "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями" відображається сума довгострокових зобов'язань, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

У статті "Векселі видані" показується сума заборгованості, на яку підприємство видало векселі на забезпечення поставок (робіт, послуг) постачальників, підрядчиків та інших кредиторів.

Сальдо по рах. 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками" відображено у рядку 530 „Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги” і показується сума заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги (крім заборгованості, забезпеченої векселями). На базовому підприємстві кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги на кінець 2020 р. склала 11,2 тис. грн.

У статті "Поточні зобов'язання за одержаними авансами" відображається сума авансів, одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт (послуг). [48]

У статті "Поточні зобов'язання із розрахунків з бюджетом" показується заборгованість підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства. На кінець 2020 року заборгованість склала 8,8 тис. грн.

У статті "Поточні зобов'язання зі страхування" відображається сума заборгованості за відрахуваннями до пенсійного фонду, на соціальне страхування, страхування майна підприємства та індивідуальне страхування його працівників. В підприємстві такі зобов'язання відсутні.

У статті "Поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці" відображається заборгованість підприємства з оплати праці, включаючи депоновану заробітну плату. Оскільки виплата заробітної плати на підприємстві відбувається вчасно згідно норм та графіку, тому зобов'язання за розрахунками з оплати праці відсутні.

У статті "Поточні зобов'язання за розрахунками з учасниками" відображається заборгованість підприємства його учасникам (засновникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивіденди тощо) і формуванням статутного капіталу.

У статті "Поточні зобов'язання із внутрішніх розрахунків" відображається заборгованість підприємства пов'язаним сторонам та кредиторська заборгованість з внутрішньовідомчих розрахунків..

У статті "Інші поточні зобов'язання" наводяться суми зобов'язань, для відображення яких за ознаками суттєвості не можна було виділити окрему статтю або які не можуть бути включеними до інших статей, наведених у розділі "Поточні зобов'язання і забезпечення" Також, сума кредиторська заборгованість відображається у статистичній звітності "Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість".

Заповнення форми проводиться на підставі первинних документів, реєстрів синтетичного та аналітичного обліку, фінансової звітності та положень (стандартів) бухгалтерського обліку в тисячах гривень (без десяткового знака).
[50]

У Розділі II "Дебіторська та кредиторська заборгованість" у рядку 010 відображається загальна сума заборгованості (рядок 020 + 030).

У рядках 010 - 060 за графою 5 наводяться обсяги поточної кредиторської заборгованості, у графі 6 - обсяги простроченої поточної кредиторської заборгованості.

У рядку 020 наводиться інформація щодо заборгованості за розрахунками підприємств у межах України, які виділяються із загальної суми кредиторської заборгованості, і заповнюються аналогічно відповідним статтям пасиву балансу.

У ПП «АКК «Міжнародний стандарт» загальна сума Поточних зобов'язань на кінець звітного року складала за 2018 рік - 480,8 тис.грн., 2019рік-305,0 тис.грн., 2020рік- 336,0 тис.грн. Обсяги про термінованої заборгованості визнають на основі зі статтею 530 "Строк (термін) виконання зобов'язання" Цивільного кодексу України.

Складання звітності підприємства є особливо відповідальною роботою бухгалтера, так як у звітності повинні відображатися суми, звірені взаємно і підтвердженні відповідними інвентаризаційними актами на дату складання звітності.

Висновки за розділом 2

На основі дослідження організації та методики обліку поточних зобов'язань можна зробити такі висновки:

В Плані рахунків бухгалтерського обліку для відображення інформації про короткострокові кредити та позики призначено рахунок 60 «Короткострокові позики». Незважаючи на назву рахунку «Короткострокові позики», субрахунку для обліку позик до даного рахунку Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку не передбачено. Тому необхідно внести зміни до вказаної Інструкції в частині субрахунків до рахунку 60 «Короткострокові позики», а саме для відображення в обліку позик, отриманих від небанківських установ ввести субрахунки 607 «Короткострокові позики у національній валюті» та 608 «Короткострокові позики в іноземній валюті»; для обліку кредиту-овердрафт – субрахунок 609 «Розрахунки за кредитом-овердрафт».

Особливістю відображення в обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками є те, що укладення договорів постачання, купівлі-продажу, підряду тощо зумовлює виникнення юридичного зобов'язання, яке ніяк не відображається на рахунках 80 бухгалтерського обліку та в балансі. Таке зобов'язання почне відображатися в обліку лише після того, як суб'єкти господарювання перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків і зобов'язання буде відповідати критеріям його визнання відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Сучасна методика обліку податкових платежів на рахунках носить дискусійний характер. На нашу думку, для відображення в обліку інформації про розрахунки за податками і платежами 4-х субрахунків 64 рахунка явно

недостатньо: 641 «Розрахунки по податках»; 642 «Розрахунки по обов'язкових платежах»; 643 «Податкові зобов'язання»; 644 «Податковий кредит»

За кредитом субрахунків 641 і 642 відображається нарахування зобов'язань у бюджет по податках і платежам, а по дебету — їхнє погашення, зменшення чи списання. Відповідно, кредитове сальдо показує заборгованість підприємства перед бюджетом, а дебетове — суму, що підлягає відшкодуванню підприємству з бюджету.

Поточні зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) досить розгорнуто. Перевагою цієї нової форми звітності є виділення окремим рядком 1621 заборгованості перед бюджетом з податку на прибуток. 81 Водночас вважаємо, що стаття «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами» повинна бути основною статтею, а не вписуваною. Окрім того, оскільки в П(С)БО 11 забезпечення не виокремлено окремим видом зобов'язань, а віднесено до складу поточних або довгострокових, то назву розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» слід змінити на «Поточні зобов'язання».

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПП «АКК «Міжнародний стандарт»

3.1. Удосконалення організації обліку поточних зобов'язань

Сучасні умови розвитку економіки змушують підприємство мати гнучку політику діяльності та швидкого діяти у випадку різноманітних зміни. Звідси з'являється потреба в удосконаленні методики визнання, розподілу, документування, відображення в системі бухгалтерського обліку і оцінки поточних зобов'язань, що дає можливість прискорити погашення поточних зобов'язань внаслідок чого врегулювати проведення розрахунків між контрагентами, що якісно вплине на їх фінансовий стан. Загальновідомо, бухгалтерський облік - це важливий елемент економічної системи, відсутність інформації якого про господарську діяльність підприємств важко приймати ефективні управлінські рішення. Крім того, деякі упущення в організації бухгалтерського обліку можуть стати причиною затримок у підготовці звітних даних, відставання в обліку, спотворення та плутанини даних, створюючи тим самим умови для зловживань. Організація бухгалтерського обліку - складний процес, функціонування якого повинні забезпечувати головний бухгалтер та його заступники - організатор бухгалтерського обліку підприємства. Окрім глибоких знань з бухгалтерського обліку, вони також повинні вміти співпрацювати з працівниками, керувати потоком ресурсів та використовувати внутрішню та зовнішню інформацію для прийняття розумних управлінських рішень. [31].

Зобов'язання є об'єктом не тільки бухгалтерського обліку а і права. Всі науки вивчають зобов'язання зі своєї сторони: право встановлює підстави виникнення і порядку виконання угоди, а бухгалтерський облік відображає наслідки виконання умов конкретного договору уже за документально, тобто веде облік угоди як сукупності операцій. Особливістю кредиторської

заборгованості є те, що більшість кредиторської заборгованості ґрунтується на раніше досягнутих господарських угодах. Господарські договори є найбільш широкою і важливою основою виникнення зобов'язань, основною формою реалізації товарно-валютних відносин в умовах ринкової економіки. Умови зобов'язання щодо укладання договору мають найбільш точно відображати зобов'язання обох сторін. Слід зазначити, що договірний процес є досить складним і складається з ряду стадій: планування, укладання договору, виконання договору, контроль і аналіз виконання договору.

Своєчасну та якісну підготовку необхідних матеріалів та оформлення договірних відносин, а також відповідальність за облік, реєстрацію та зберігання договорів рекомендується покласти на службу, відповідальну за підготовку та оформлення договірних відносин, згідно з його функції (юридичні та бухгалтерські послуги, відділ постачання та збуту) тощо). Організація та облік зобов'язань та їх фінансова звітність залежить від правильності класифікації зобов'язань і вибору ознак класифікації. [18]

Детальна класифікація зобов'язань дає можливість глибше зрозуміти їхню сутність, допомагає бухгалтерам правильно здійснювати організацію обліку, а керівникам отримувати різнобічну інформацію про зобов'язання з метою їх оптимізації. З метою вигідно та доцільної організації бухгалтерського обліку зобов'язань слід чітко знати, в якому порядку проходять облікові процеси на кожній фазі їх обліку. Виділяють три таких фази - первинну, поточна і підсумковий облік.

На першій фазі - фаза первинного обліку разом з документуванням потрібно дати визначення та здійснити оцінку зобов'язань, задля чого потрібно розуміти різниці у їх оцінці.

На першій фазі, також організовується за документування операцій пов'язаних з зобов'язаннями, яка вимагає упорядкування первинних документів. Цей етап у бухгалтерії охоплює перевірку бухгалтерських первинних документів за різними по суті, по формі, за значенням, арифметична та зустрічна.

На другій фазі облікового процесу - фазі поточного обліку - здійснюється бухгалтерська обробка первинних документів та їх реєстрація у їх облікових регістрах. Аналітичний облік проводиться у відповідних журналах та відомостях на підставі первинних документів за аналітичними рахунками, за отриманими видами позик та за позикодавцями. Завданням бухгалтерії є слідкування за дотриманням термінів платежу по кожному із зобов'язань. Формування синтетичного обліку прогнозує записи у облікові реєстри (журнали та відомості), де ведеться узагальнення всієї інформації, що пов'язана із зобов'язаннями. Для підсумовування інформації про наявність та погашення зобов'язань підприємства призначено балансові рахунки класу 6 «Поточні зобов'язання» [15]. Для рахунків обліку зобов'язань Планом рахунків передбачено відкриття субрахунків, що деталізують об'єкти обліку. Синтетичний облік здійснюється у журналі 2 та 3. Проте, даних лише синтетичного обліку не достатньо для контролю наявності та погашення кожного виду зобов'язань. Для отримання більш вичерпної інформації, потрібної для управління зобов'язаннями за їх окремими видами вести аналітичний облік за допомогою відомостей до журналу 3 – 3.1-3.6. За потреби для деяких рахунків синтетичного обліку та субрахунків відкривають рахунки аналітичного обліку.

На третій фазі облікового процесу - фазі підсумкового обліку - інформація із журналів та відомостей надходить у Головну книгу, де вона підсумовується на синтетичних рахунках. Цей етап охоплює проведення взаємної перевірки між даними синтетичного (журнали і Головна книга) та аналітичного обліку (відомості та картки за кожним окремим рахунком, оборотні відомості до них), після якої можна формувати Звіт про фінансовий стан - баланс. Підставою для формування балансу є Головна книга і при потребі оборотно сальдова відомість за синтетичними рахунками [29].

Окрім балансу інформація про зобов'язання показується у Примітках до фінансової звітності. Примітки містять систему показників і пояснень, що розшифровку, деталізацію та обґрунтування окремих її статей.

Оскільки кожна із фаз є попередником наступного, тому вони мають бути організовані у відповідній послідовності. Якщо у облікову систему не надійдуть первинні документи, якими оформляють виникнення та погашення зобов'язань), то не може бути і наступної фази - поточного обліку, тому що буде відсутня інформація, яку потрібно рознести за бухгалтерськими рахунками та узагальнити. Важливим моментом у організації обліку зобов'язань є розробка внутрішніх регламентів, тобто формування облікової номенклатури. Формування облікової номенклатури - слугує запобіганню повторення в обліку, обдуманому відбору первинної документації, облікових реєстрів, формуванню документообігу та їх потоків, вирішення любих запитань у процесі бухгалтерського обліку (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Перелік облікової номенклатури з первинного обліку зобов'язань

№ п/п	Дані для обліку	Використання облікових даних	У виражені		В яких носіях інформація з'являється вперше	Примітки
			Кількісному	якісному		
1	2	3	4	5	6	7

Джерела: [25,44,47]

Важливою умовою постановки чіткої організації обліку з кредиторами, є своєчасність розрахунків з ними. Для цього у бухгалтерії повинні бути складені відповідні графіки - календарі різної форми (табл.3.2;3.3). Розробка та ведення таких графіків допоможе запобіганню порушень, таких як недотриманням термінів або несплатою певного виду платежів[30]

Таблиця 3.2

Річний календар сплати податків та інших обов'язкових платежів

№ п/п	Місяць	Вид податку, збору, внеску чи обов'язкового платежу	Ставка або розмір податку, зборів чи внесків	Термін оплати	Термін надання звітності	Примітка

Джерело: [48]

Також можуть розроблятися й інші календарні графіки, зокрема по складанню та поданню звітності.

Таблиця 3.3

Календарний графік складання і подання звітності (податкової, по коштах загальнообов'язкового державного соціального страхування)

№ форми	Назва звітності	Терміни подання	Відповідальний за складання	Спосіб подання	Адреса одержувача
1	2	3	4	5	6

Джерело: [48]

Черговим важливим моментом організації бухгалтерського обліку зобов'язань є їх інвентаризації, яка проводиться згідно Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів розрахунків. Вона має свої особливості, зокрема, ті борги, які у системі бухгалтерського обліку не погасилися, бухгалтер їх відбирає, складає на них відомість та відправляє її кредиторам на підтвердження. Кредитори (представники бухгалтерії кредиторів) їх перевіряють і повідомляють письмово, які борги зараховані, а які не надійшли. Завдання бухгалтера, який перевіряв ці зобов'язання, терміново їх сплатити. Прострочення таких виплат може призвести до штрафів, що матимуть погані наслідки[38].

Особливу уваги потребує організації роботи апарату бухгалтерії. Ця організація включає комплексне вирішення усіх питань, пов'язаних із поділом та об'єднанням праці, чітким визначенням функцій, завдань, обов'язків та прав як бухгалтерії в цілому, так і кожного її структурного підрозділу і кожного бухгалтера. Для досягнення його високої продуктивності і персональної відповідальності за якість і терміни виконання облікових робіт, а також попередження безвідповідальності у роботі на кожному робочому місці розробляються посадові інструкції.

3.2. Удосконалення методики обліку поточних зобов'язань

Національна адаптація за сучасних умов в Україні Системи бухгалтерського обліку та звітності, які відповідають міжнародним стандартам Практика нових методів і методів обліку активів суб'єкта господарювання та Джерело їх коштів. Це невіддільне від досконалості системи Бухгалтерський облік, одним із його основних елементів є поточний облік Зобов'язання підприємства.

Облікова інформація про поточні зобов'язання повинна максимально швидко фіксувати їх динаміку для забезпечення стійкості фінансового стану підприємства та його платоспроможності. Проте це можливо, перш за все, за умови використання ефективної класифікації поточних зобов'язань у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Методика ведення бухгалтерського обліку поточних зобов'язань в Україні визначається Положенням (стандартом) (П(С)БОУ) 11 «Зобов'язання», а в міжнародній практиці – стандартом МСБО 13 «Подання поточних активів і поточних зобов'язань». [22]

Облік поточних зобов'язань починається з їх підтвердження, вимірювання та обліку в системі бухгалтерського обліку. Якщо П(С)БО та МСБО послідовні у визнанні зобов'язань (її оцінку можна достовірно оцінити, а також є можливість зменшення економічних вигод за рахунок погашення наявних боргів), то в оцінці зобов'язань виникне низка відмінностей.

Так, за П(С)БОУ 11 поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення. Згідно з МСБО 13 окремі види зобов'язань можуть оцінюватись із застосуванням попередніх оцінок. В МСБО для визначення балансової вартості використовують такі види оцінок як історична собівартість, поточна собівартість, вартість розрахунку (платежу), теперішня вартість, справедлива вартість [2; с. 100].

Що ж стосується питання списання заборгованості з балансу, то і за П(С)БО, і за МСБО однаково визначається момент списання заборгованості з балансу: коли воно погашене, анульоване або строк його дії пройшов [3: 746].

Для відображення в обліку розрахунків на умовах передоплати рекомендується не використовувати рахунки 681 «Розрахунки за авансами одержаними» та 371 «Розрахунки з виданими авансами», а вести облік лише за допомогою рахунків 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» і 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Доцільність використання такої методики підтверджується хоча б тим, що кількість бухгалтерських записів в цьому разі зменшується принаймні на одну, що за рік дає економію в обсязі 2,5 робочих дні.[15]

Порядок розкриття інформації про зобов'язання у звітності за П(С)БОУ також дещо відрізняється від МСБО. Різниця відображення в балансі полягає лише у відмінності структури статей вітчизняної та міжнародної звітності.

За П(С)БОУ 11 в балансі всі поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення, тобто в розділі IV «Поточні зобов'язання» відображається сума, яка буде фактично сплачена суб'єктом господарювання при погашенні таких зобов'язань.

За МСБО зобов'язання відображаються в пасиві балансу як сальдо рахунку «Рахунки до сплати» в розділі «Поточні зобов'язання» [22].

З метою посилення аналітичної ємності балансу, його інформативності, співставленості показників та для надання можливості користувачам оцінити суму реальної заборгованості підприємства запропоновано розділити рядок 530 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги» на дві статті: «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої не настав» та «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, не сплачена в належний термін».

З метою посилення аналітичної здатності балансу, його інформаційного обсягу, порівнянності показників та надання користувачам можливості оцінити рекомендується розділити фактичну заборгованість підприємства на 530 рядків

«Кредиторська заборгованість за товари, проекти та послуги» поділяється на дві статті: «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, термін сплати якої не настав» та «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, не сплачена в належний термін».

Висновки за розділом 3

Організація обліку є складний і відповідальний процес, який має проводитись у чіткій послідовності і від якого залежить достовірність і своєчасність інформації щодо виникнення та погашення зобов'язань. Таким чином, для ефективної організації облікового процесу необхідно:

- дотримуватись послідовності облікових процесів на кожному етапі обліку з використанням ефективних облікових процедур;
- створювати внутрішні регламенти, які є складовою раціональної організації облікового процесу;
- здійснювати організацію роботи облікового апарату, направлену на високу продуктивність, якість і своєчасність виконання робіт з обліку зобов'язань за допомогою чіткої регламентації діяльності всіх учасників облікового процесу.

Також удосконалення існуючої в Україні системи обліку поточних зобов'язань можливе лише за умови її уніфікації, з міжнародною, але при одночасному урахуванні національних особливостей. Це дозволить повністю розкрити облікову інформацію для ефективного управління господарською діяльністю підприємств.

ВИСНОВОК

Дослідивши організацію та методику обліку й аудиту поточних зобов'язань підприємств можна зробити такі висновки:

Нині існують різні підходи до тлумачення терміну «зобов'язання» в економічній теорії, праві та бухгалтерському обліку. Зі сторони цивільного права під зобов'язанням розуміють певні правовідносини боржника і кредитора, з економічної точки зору зобов'язання розглядається як кредиторська заборгованість, що значно звужує це поняття, а зі сторони бухгалтерського обліку – це саме заборгованість підприємства. Під зобов'язання ми слід розуміти визнану, визначену у вартісному вираженні та юридично оформлену заборгованість одного суб'єкта господарювання попереднім, погашення якої, як очікується, спричинить вибуття з підприємства ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди. В свою чергу, поточні зобов'язання – це заборгованість одного суб'єкта на користь іншого, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої повинно відбутися протягом дванадцяти місяців з моменту її виникнення або протягом операційного циклу підприємства.

В національних П(С)БО питання оцінки поточних зобов'язань повинні бути більш конкретизованими, щоб сприяти обґрунтованому їх відображенню при складанні звітності. В П(С)БО 11 «Зобов'язання» вказано, що поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення. Проте кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги доцільно оцінювати за поточною вартістю придбання, оскільки вона враховує чинник інфляції і динаміку цін. Щодо доходів майбутніх періодів, то в зазначеному стандарті їх визначено як окремий вид зобов'язань на рівні з поточними, хоча відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку їх віднесено до складу поточних зобов'язань. Окрім того, у П(С)БО 11 112 «Зобов'язання» не визначено ніяких положень щодо оцінки доходів майбутніх періодів.

Класифікація поточних зобов'язань, що дасть змогу глибше зрозуміти їхню суть, а також допоможе бухгалтерам і керівникам отримувати різнобічну інформацію про заборгованість з метою ефективного ведення господарської діяльності суб'єкта господарювання, повинна здійснюватися за такими ознаками: термін погашення, виконання умов погашення, вартість, місце виникнення, вид діяльності, вид кредиторів, кількість кредиторів, підстава виникнення.

В Плані рахунків бухгалтерського обліку для відображення інформації про короткострокові кредити та позики призначено рахунок 60 «Короткострокові позики». Незважаючи на назву рахунку «Короткострокові позики», субрахунку для обліку позик до даного рахунку Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку не передбачено. Тому необхідно внести зміни до вказаної Інструкції в частині субрахунків до рахунку 60 «Короткострокові позики», а саме для відображення в обліку позик, отриманих від небанківських установ ввести субрахунки 607 «Короткострокові позики у національній валюті» та 608 «Короткострокові позики в іноземній валюті»; для обліку кредиту-овердрафт – субрахунок 609 «Розрахунки за кредитом-овердрафт».

Особливістю відображення в обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками і підрядниками є те, що укладення договорів постачання, купівлі-продажу, підряду тощо зумовлює виникнення юридичного зобов'язання, яке ніяк не відображається на рахунках 80 бухгалтерського обліку та в балансі. Таке зобов'язання почне відображатися в обліку лише після того, як суб'єкти господарювання перейдуть до виконання взятих на себе обов'язків і зобов'язання буде відповідати критеріям його визнання відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Сучасна методика обліку податкових платежів на рахунках носить дискусійний характер. На нашу думку, для відображення в обліку інформації про розрахунки за податками і платежами 4-х субрахунків 64 рахунка явно недостатньо: 641 «Розрахунки по податках»; 642 «Розрахунки по обов'язкових платежах»; 643 «Податкові зобов'язання»; 644 «Податковий кредит» [58]

За кредитом субрахунків 641 і 642 відображається нарахування зобов'язань у бюджет по податках і платежах, а по дебету — їхнє погашення, зменшення чи списання. Відповідно, кредитове сальдо показує заборгованість підприємства перед бюджетом, а дебетове — суму, що підлягає відшкодуванню підприємству з бюджету.

Поточні зобов'язання представлені у Балансі (Звіті про фінансовий стан) досить розгорнуто. Перевагою цієї нової форми звітності є виділення окремим рядком 1621 заборгованості перед бюджетом з податку на прибуток. Водночас вважаємо, що стаття «Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами» повинна бути основною статтею, а не вписуваною. Окрім того, оскільки в П(С)БО 11 забезпечення не виокремлено окремим видом зобов'язань, а віднесено до складу поточних або довгострокових, то назву розділу III Балансу (Звіту про фінансовий стан) «Поточні зобов'язання і забезпечення» слід змінити на «Поточні зобов'язання».

Організація обліку є складний і відповідальний процес, який має проводитись у чіткій послідовності і від якого залежить достовірність і своєчасність інформації щодо виникнення та погашення зобов'язань. Таким чином, для ефективної організації облікового процесу необхідно:

- дотримуватись послідовності облікових процесів на кожному етапі обліку з використанням ефективних облікових процедур;
- створювати внутрішні регламенти;
- здійснювати організацію роботи облікового апарату, направлену на високу продуктивність, якість і своєчасність виконання робіт з обліку зобов'язань за допомогою чіткої регламентації діяльності всіх учасників облікового процесу.

Також удосконалення існуючої в Україні системи обліку поточних зобов'язань можливе лише за умови її уніфікації, з міжнародною, але при одночасному урахуванні національних особливостей. Це дозволить повністю розкрити облікову інформацію для ефективного управління господарською діяльністю підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусько В. С., Беленкова М. І. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посібник / За ред. В. С. Білоуська. — 2-ге вид. — К.: Мета, 2002. — 240 с.
2. Булат Г.В., Булка І.В. Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації. Молодий вчений. 2014. №7(10). С. 56–58
3. Бутинець Ф.Ф. /Бухгалтерський облік. – Житомир: ПП «Рута», 2008. – с. 497. ISBN 966-575-414-6.
4. Бутинця Ф.Ф. /Бухгалтерський фінансовий облік. - Житомир: ЖІТІ, 2009. - 672 с.
5. Гальчинський А.С. Теорія грошей: навч.-метод. посібник / А.С. Гальчинський. – К.: Основи, 1996. – 413 с.
6. Ганусич В.О. Вдосконалення обліку поточних зобов'язань / В.О. Ганусич, М.І. Лоя // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. – 2015. №1 (45). С. 238 -241.
7. Гарасим П.М., Гарасим М.П., Лобод Н.О. Структурна динаміка зобов'язань підприємства як класична обліково-аналітична парадигма. // Вісник Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Вип. 11(41). Ч. 2. 2014. С. 102–110
8. Герасимович А. М. Облік та аудит у комерційних банках за ред. А.М. Герасимовича. Львів: Фенікс, 2015. 512 с.
9. Голов, Сергій Федорович. Бухгалтерський облік в Україні: Аналіз стану та перспективи розвитку/ С. Ф. Голов ; Міжнародний ін-т менеджменту (МІМ-Київ). - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 522 с. - Бібліогр.: с. 455-487.
10. Грабової Н.М. і Добровського В.М. “Бухгалтерський облік у виробничих і торгівельних підприємствах” Навч.посіб- вид.перероб. та доп.-К.:Центр учбової літератури,2013.- 368с.

11. Давидюк Т.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т.В. Давидюк, О.В. Манойленко, Т.І. Ломаченко, А.В. Резніченко. – Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 392 с.
12. Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», 1999, № 40, ст.365 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
13. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни К.: КНТЕУ, 2000 р.
14. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій, затверджена наказом Мінфіну України від 30.11.99р. № 291 URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
16. Кириленко В. Організація поточного обліку за депозитними операціями. Бухгалтерський облік і аудит. 2017. № 12. С. 28-34.
17. Коблянська О. І. Бухгалтерський і податковий облік фінансових кредитів / О. І. Коблянська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 2. – С. 246-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_2_51
18. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: Монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. с. 373.
19. Ларсон Керміт Д. Основні принципи бухгалтерського обліку. У 2 т. / Ларсон Керміт Д., Уайльд Джон Дж., Чіапетта Бар ; пер. з англ., за наук. ред. Г. В. Григораш, Т. В. Герасимової. – Дніпропетровськ : Баланс Бізнес Букс, 2007. – 1336 с.
20. Мельник Н.Г. Власний капітал бюджетних установ: особливості облікового відображення / Н.Г. Мельник, С.В. Сисюк // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2013. – № 6 (44). – С. 324-329

21. Милявська Е.П., Жабін О.І. Бухгалтерський облік у галузях народного господарства. Краматорськ: ДДМА. 2013. 245 с.
- 22.МСБО 13 «Подання поточних активів і поточних зобов'язань» URL: www.minfin.gov.ua
- 23.Муковіз В.С. / Особливості визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості. В.В. Сопко, В.С. Муковіз, О.М.Шарапа Глобалізаційні виклики розвитку національних економік. // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19–20 жовтня 2016 р.). – К.: КНТЕУ. – 2016. – С. 635–647.
- 24.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 67 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
25. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання"» : затверджене наказом МФУ № 20 від 31.01.2000 р. Редакція від 03.11.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>
26. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів" Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2000 р. за N 515/4736 зі змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>
- 27.Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
- 28.Овердрафт бухгалтерський та подактовий облік. Редакція газети «Інтерактивна бухгалтерія» URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/10015/10844>
- 29.Організація бухгалтерського обліку: навч. пос. / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С. М. Шулепова. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 576 с.

30. Островерха Р.Е. Організація бухгалтерського обліку / Р.Е.Островерха Навч. посіб.- 2-ге вид.перероб. та доп.-К.:Центр учбової літератури,2012.- 568с.
31. Панасюк В. М. Мельничук І. В., Мужевич Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Тернопіль : ТНЕУ. 2020. 330 с
32. План рахунків бухгалтерського обліку та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 URL: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id
33. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI, зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
34. Положення стандарт бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.06.2001 р. № 303 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>
35. Садовська І.Б. Фінансовий облік: Навч. посіб. / І.Б. Садовська, С.Г. Михалевич. – Луцьк:Навчально-видавничий відділ ЛНТУ, 2011. – 511с.
36. Сафарова А.Т. Облік і аудит поточних зобов'язань у хлібопекарних підприємствах / А.Т. Сафарова: автор. дис. на здобут. наук. ст. к.е.н. – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2014. – 20 с. (94 в 2.1)
37. Сопко В. В., Муковіз В.С., Шарапа О.М. Особливості визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості. Глобалізаційні виклики розвитку національних економік. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19–20 жовтня 2016 р.). К. : КНТЕУ. 2016. С. 635–647.
38. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 411 с.

- 39.Тесленко Т.І. Облік і аналіз поточних зобов'язань/ Т.І. Тесленко: автор. дис. на здобут. наук. ст. к.е.н. – Київ: Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана, 2009. – 20 с.
- 40.Тихомирова Е. В. Банковський аудит : [Навчальний посібник] / Е. В. Тихомирова. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 66 с.
- 41.Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. -- К.: Видавництво А.С.К., 2009. -- 784 с.
- 42.Травінська С.І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку URL : http://bukuniver.edu.ua/Applications/zbirnik/n6/31_Klas.pdf
- 43.Хом'як Р.Л., Лемішовський В.І. Бухгалтерський облік в Україні : навч. посіб. – 6-те вид., доп. і перероб. Львів: Нац. ун- т «Львівська політехніка», 2009. 1072 с.
- 44.Цивільний кодекс України від від 16.01.2003 № 435-IV із змінами і доповненнями Редакція від 28.10.2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
45. Чебан Ю.Ю. Облік зобов'язань перед банком: законодавчонормативні аспекти та напрями удосконалення підприємства /Ю.Ю. Чебан URL: <http://www.globalnational.in.ua/archive/4-2015/223>
- 46.Є.П Житний. Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства. Бухгалтерський облік і аудит. 2016. №3. С. 3–10.
- 47.Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / В.Г. Швець. – К.: Знання – Прес, 2003. – 444 с. 107.
- 48.Шеверя Я.В. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення прийняття рішень / Я.В. Шеверя // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидат економічних наук. - ЖДТУ. – Житомир, 2011. – 20 с
- 49.Я. І. Омецінська . Проблеми обліку та оподаткування позик як форми залученого капіталу підприємства / Я. І.Омецінська // Інноваційна економіка /За ред. А.М. Стельмащука. – 2011. – № 6. – С. 233-237.

50. Яцко М.В. Значення фінансової звітності суб'єктів господарювання в активізації зовнішньоекономічної діяльності / М.В.Яцко // URL: http://confcontact.com/2013_03_15/20_Yazko.htm

ДОДАТКИ

Додаток А

**Характеристика нормативно-правової бази
обліку поточних зобов'язань.**

№	Назва документу	Ким і коли затверджено	Використання в аналітичному процесі
1	2	3	4
1.	Конституція України	Постанова ВР України від 28.06.96 р.	Основа законодавчої системи України
2.	Податковий кодекс України,	Постанова ВР України від 02.12.10 р. № 2755-VI	Визначаються умови та порядок оподаткування підприємств України
3.	Цивільний кодекс України	від 16.01.2003 № 435-IV із змінами і доповненнями Редакція від 28.10.20 21	Цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.
4.	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Постанова ВР України від 16.07.99 р. N 996-XIV	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності
5.	П(С)БО 11 «Зобов'язання»	затверджене наказом МФУ № 20 від 31.01.2000 р. Редакція від 03.11. 2020	Розкриваються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її відображення у фінансовій звітності, наводиться склад поточних зобов'язань.
6.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати"	Затверджено Наказ Міністерства фінансів України 31.12.99 N 318	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.

Закінчення додатку А

7.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій	Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. N 291	Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств.
8.	МСБО 13 «Подання поточних активів і поточних зобов'язань»		Розкриваються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання
9.	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	наказ МФУ від 07.02.2013р. №73	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів
10.	Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах».	Затверджено Наказ Міністерства фінансів України 28.05.99 N 137	Визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності.
11.	Наказом №352 «Про затвердження типових форм первинного обліку»	Міністерство статистики від 29.12.95 р.	Встановлено і затверджено форми первинного обліку.
12.	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій .	наказ МФУ №291 від 30. 11.99р.	Закріплює загальний концептуальний підхід до побудови системи бухгалтерського обліку, Визначає перелік рахунків для обліку окремих елементів.

Джерело: [розроблено на основі [12, 15,14,24,25,26,32,33,44,]

Спеціальна літератури з теми дослідження

№ Пор.	Джерело	Проблемні питання, що розкрито в статті(монографіях, тезах тощо) та стосуються окремих аспектів теми ВКР
1	Бухгалтерський фінансовий облік / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - Житомир: ЖІТІ, 2009. - 672 с.	Розглянуто питання бухгалтерського обліку в умовах застосування нового плану рахунків та національних стандартів бухгалтерського обліку
2	Підручник «Фінансовий облік» Сук Л.К., Сук П.Л.,К.: Знання, 2012	В підручнику є висвітлено особливості ведення фінансового обліку поточних зобов'язань на підприємствах. Враховано вимоги чинного законодавства, П(С)БО України та інших нормативних документів.
3	Милявська Е.П., Жабін О.І. Бухгалтерський облік у галузях народного господарства. Краматорськ: ДДМА. 2013. 245 с.	Розглянуто можливості програмних продуктів автоматизації та сучасні системи автоматизації бухгалтерського обліку.
4	Білуха П.М. Курс економічного аналізу. – К.: Вища школа, 2008.	В книзі викладено систему організації і методології економічного аналізу з використанням міжнародних і національних стандартів, зарубіжного досвіду нових комп'ютерних технологій
5	Голов С. “Проблеми і перспективи реформування бухгалтерського обліку в Україні” ж. “Бухгалтерський облік і аудит”, №11. 2009р.	Розглянуті проблеми бухгалтерського обліку та запропоновані шляхи їх рішення в умовах реформування бухгалтерського обліку
6	Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / Київський національний економічний ун-т. -- К., 2000. -- 258с.	Розглядаються питання організації бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу на підприємствах України
7	Журнал «Науковий огляд» № 11(43), 2019	Висвітлення результатів новітніх досліджень проблем і сутності процесів, що відбуваються в економіці у зв'язку з тенденціями розвитку суспільства
8	Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. -- К.: Видавництво А.С.К., 2009. -- 784 с.	Розкрито питання організації та методики ведення обліку за новим планом рахунків
9	Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни К.: КНТЕУ, 2000 р.	Посібник підготовлено до програми з нормативної дисципліни “Економічний аналіз”, висвітлені методичні читання аналізу.

Закінчення додатку Б

10	«Особливості бухгалтерського обліку в Україні», Бухгалтерський облік і аудит №6, 2010	Висвітлені питання організації бухгалтерського обліку операцій, документального оформлення та складання звітності
11	Сопко В.В. «Бухгалтерський облік». Навчальний посібник. КНЕУ, - К., 2009р.	Розкриті теоретичні та методичні основи бухгалтерського обліку відповідно до національних стандартів
12	Соколовська Н. Бухгалтерський облік на підприємствах торгівлі // Все про бухгалтерський облік, №31 від 11.03.2008.	Висвітлено питання документального оформлення поточних зобов'язань підприємства
13	Газета «Все про бухгалтерський облік»: статті про облік продажу товарів	Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета. В певних випусках газети містяться статті про облік поточних зобов'язань.
14	Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / Київський національний економічний ун-т. -- К., 2000. -- 258с.	Розглядаються питання організації бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу на підприємствах України
15	Старостепко, Г. Г. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. посібник / Г. Г. Старостепко, Н. В. Мірко – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.	Розкриті теоретичні та методичні основи аналізу відповідно до національних стандартів
16	. Сопко В. В., Муковіз В.С., Шарапа О.М. Особливості визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості. Глобалізаційні виклики розвитку національних економік. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19–20 жовтня 2016 р.). К. : КНТЕУ. 2016. С. 635–647.	Висвітлено питання визначення та регулювання обліку кредиторської заборгованості.

Джерело: [розроблено на основі [3,4,9,13,21,37,38,41]

Додаток В

Додаток 1

до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта
малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

		КОДИ		
		2019	01	01
Підприємство	Приватне підприємство "Аудиторська консалтингова компанія "Міжнародний стандарт"	за ЄДРПОУ 34880853		
Територія	Печерський район м. Києва	за КОАТУУ 8038200000		
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ 120		
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та аудиту	за КВЕД 69.20		
Середня кількість працівників, осіб	7			
Адреса, телефон:	01103, м. Київ, Залізничне шосе, 1, 380443833191			

1.Баланс
на 31 грудня 2018 р.

Форма №
1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	45,9	28,3
первісна вартість	1011	230,0	224,3
знос	1012	(184,1)	(196)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	45,9	28,4
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	590,1	87,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	0,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0,4	1,1
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	299,1	69,3
Витрати майбутніх періодів	1170	1,8	2,3
Усього за розділом II	1195	891,3	160,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	937,2	188,4

Закінчення додатку В

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	491,3	-293,4
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	492,3	-292,4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	8,4	5,2
розрахунками з бюджетом	1620	35,9	5,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	0,0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	400,7	470,3
Усього за розділом III	1695	444,9	480,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	937,2	188,4

**2. Звіт про фінансові результати
за 2018 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

180100
7

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 263,5	1 874,9
Інші операційні доходи	2120	43,4	1,0
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	2 306,9	1 875,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Інші операційні витрати	2180	(2 983,1)	(4 132,2)
Інші витрати	2270	(0,4)	(13,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(2 983,5)	(4 145,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-676,6	-2 269,5
Податок на прибуток	2300	(108,1)	(117,1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-784,7	-2 386,7

Керівник

(підпис)

Пранничук Р.В.

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

посада не передбачена ..

Додаток Г

Додаток 1

до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Спрощена фінансова звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Приватне підприємство "Аудиторська консалтингова компанія "Міжнародний стандарт"	Дата (рік, місяць, число)	2020	01	01
Територія	Печерський р-н м.Києва	ЄДРПОУ	34880853		
Організаційно-правова форма господарювання		КОАТУУ	8038200000		
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та аудиту	КОПФГ	120		
Середня кількість працівників, осіб	7	за КВЕД	69.20		
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком					
Адреса, телефон:	01103, м. Київ, Залізничне шосе, 1, 380443833191				

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

на 31 грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	5,5	5,5
накопичена амортизація	1002	(5,5)	(5,5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	28,4	19,6
первісна вартість	1011	224,4	57,1
знос	1012	(196,0)	(37,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	28,4	19,6
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	87,0	695,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,5	0,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,1	117,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	69,3	68,7
Витрати майбутніх періодів	1170	2,3	3,0
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	160,1	884,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	188,4	904,5

Закінчення додатку Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінецьзвітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-293,4	598,5
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	-292,4	599,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5,2	8,2
розрахунками з бюджетом	1620	5,4	6,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	470,2	290,8
Усього за розділом III	1695	480,8	305,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	188,4	904,5

2. Звіт про фінансові результати
за 2019 р.

Форма № 2-
м
Код за ДКУД

**1801
007**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 102,7	2 263,5
Інші операційні доходи	2120	44,0	43,4
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	4 146,7	2 306,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Інші операційні витрати	2180	(3 232,5)	(2 983,1)
Інші витрати	2270	(1,6)	(0,4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 234,1)	(2 983,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	912,6	-676,6
Податок на прибуток	2300	(22,0)	(108,1)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	890,6	-784,7

Керівник

(підпис)

Р.В.Пранничук

(ініціали, прізвище)

Додаток Д

Додаток 1

до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена
фінансова звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ			
		Дата (рік, місяць, число)	2021	01	01
Підприємство	Приватне підприємство "Аудиторська консалтингова компанія "Міжнародний стандарт"	за ЄДРПОУ	34880853		
Територія	ПЕЧЕРСЬКИЙ	за КОАТУУ	8038200000		
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та аудиту	за КВЕД	69.20		
Середня кількість працівників, осіб	6				
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком					
Адреса, телефон:	УКРАЇНА, 01103, м. Київ, вул. Залізничне шосе, 1,				

1. Баланс

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	5,5	5,5
накопичена амортизація	1002	(5,5)	(5,5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	19,6	16,5
первісна вартість	1011	57,1	58,0
Знос	1012	(37,5)	(41,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	19,6	16,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	-	-
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	695,5	54,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,2	0,2
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	117,5	31,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	67,2	452,1
Витрати майбутніх періодів	1170	3,0	0,6
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	883,4	538,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200	-	-
Баланс	1300	903,0	554,9

Закінчення додатку Д

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	598,5	217,9
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	599,5	218,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	8,2	11,2
розрахунками з бюджетом	1620	6,0	8,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	298,8	316,0
Усього за розділом III	1695	305,0	336,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	904,5	554,9

**2. Звіт про фінансові результати
за 2020 р.**

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 513,1	4 102,7
Інші операційні доходи	2120	23,0	44,0
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	3 536,1	4 146,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-	-
Інші операційні витрати	2180	(3 890,6)	(3 234,0)
Інші витрати	2270	(0,8)	(1,6)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(3 891,4)	(3 235,6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-355,3	911,1
Податок на прибуток	2300	(23,8)	(22,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-379,1	889,1

Керівник

Пранничук Р.В.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

посада не передбачена ..

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток Е

Аналіз динаміки поточних зобов'язань ПП «АКК «Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки

Показники	Сума, тис. Грн.			Відхилення 2020 р. до 2018 р	
	2018	2019	2020	Абс	Віднос
Поточна кредиторська заборгованість : за товари, роботи, послуги	5,2	8,2	11,2	6	115,38
Розрахунки з бюджетом	5,4	6	8,8	3,4	62,96
Інші поточні зобов'язання	470,2	290,8	316	-154,2	-32,79
Усього	480,8	305	336	-144,8	-30,12

Джерело: [розроблено на основі [Додатки В,Г,Д]]

Додаток Ж

Аналіз структури поточних зобов'язань ПП «АКК «Міжнародний стандарт» за 2018-2020 роки

Показники	Питома вага у розрізі заборгованості, %			Зміна структури 2018 р. до 2020 р., пунктів
	2018	2019	2020	
Поточна кредиторська заборгованість : за товари, роботи, послуги	1,08	2,69	3,33	2,25
Розрахунки з бюджетом	1,12	1,97	2,62	1,50
Інші поточні зобов'язання	97,80	95,34	94,05	-3,75
Усього	100	100	100	х

Джерело: [розроблено на основі [Додатки В,Г,Д]]

Додаток 3

Загальна схема обліку розрахунків з бюджетом та іншої поточної заборгованості

Облік операцій за рахунками з бюджетом та іншої поточної заборгованості	⇨	Поняття та класифікація	Поняття Податки це обов'язкові платежі підприємств та окремих осіб у державний або місцевий бюджети. Обов'язкові платежі — це система встановлених законодавством внесків і відрахувань юридичних і фізичних осіб що формують доходи державних фондів. Податкове зобов'язання — загальна сума податку одержана платником податку в звітному (податковому) періоді. Податковий кредит — сума на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду. Доходи майбутніх періодів - надходження грошових коштів та інших
	⇨	Документування господарських операцій	При виникненні заборгованості Податки й обов'язкові платежі податкова накладна розрахунок бухгалтерії. Розрахунки з учасниками установчий договір рішення загальних зборів засновників довідки та розрахунки бухгалтерії. Розрахунки за іншими операціями накладна рахунок фактура виписка банку рахунок довідка (розрахунок) бухгалтерії. Доходи майбутніх періодів виписка банку довідка бухгалтері. При погашенні заборгованості Довідка бухгалтерії, платіжне
	⇨	Синтетичний облік	64 «Розрахунки за податками й платежами» 67 «Розрахунки з учасниками» 68 «Розрахунки за іншими операціями» з відповідними субрахунками, 69 «Доходи майбутніх періодів»
	⇨	Аналітичний облік	Податки та обов'язкові платежі за видами податків Розрахунки з учасниками за кожним засновником і учасником за видами виплат за джерелами виплати дивідендів прибуток звітного року прибуток минулих років резервний капітал Розрахунки за іншими операціями за підприємствами організаціями установами та фізичними особами з якими здійснюються розрахунки Доходи майбутніх періодів за видами таких доходів, датами їх утворення та визнання доходами звітного періоду
	⇨	Відображення в облікових регістрах і звітності	В облікових регістрах Податки та обов'язкові платежі Журнал 3 розділ I, II Відомість 36 Розрахунки з учасниками Журнал 3 розділ Розрахунки за іншими операціями Журнал розділ I Відомість 35 Доходи майбутніх періодів Журнал 3 розділ II. У фінансовій звітності Податки та обов'язкові платежі ₴ ряд 1620, 1621 в балансі (ф № 1) Розрахунки з учасниками - ряд 1640 в Балансі (ф № 1) Розрахунки за іншими операціями -ряд 1635, 1645, 1690 в Балансі (ф № 1) Доходи майбутніх періодів

Джерело: [30]

Додаток И

Аналітична таблиця для управління кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги на основі термінів погашення й виконання умов погашення

Вид заборгованості Період	Кредиторська заборгованість									
	всього	У т.ч. за термінами погашення, грн			З неї прострочена					
		До 3 місяців	Від 3 до 6 місяців	Від 6 до 12 місяців	Термін прострочення			Сума, грн	Причини виникнення	Вжиті заходи
					До 3 місяців	Від 3 до 6 місяців	Більше 6 місяців			

Джерело: [30]